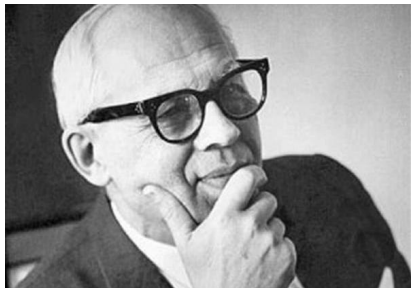

SANKIRTOS Visuomenė

Birželio 11 d., 2012

ATVIRAS LAIŠKAS DĖL J. AMBRAZEVIČIAUS-BRAZAIČIO IŠKILMINGO PERLAIDOJIMO

41

Mes, žemiau pasirašiusieji Lietuvos piliečiai ir jų palikuonys, ryžtingai pasisakome prieš Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Seimo, Kauno miesto pareigūnų ir kitų oficialių asmenų sprendimą pagerbti 1941 m. birželio–rugsėjo mėnesiais – nacių okupacijos metu – veikusios Laikinosios Lietuvos Vyriausybės vadovą Juozą Ambrazevičių, išėivijoje pasivadinusį Brazaičiu.

Daugelis lietuvių siekė išsivaduoti iš stalinistinės okupacijos 1941 m. birželį. Antisovietinio sukilimo dalyvių motyvus, žodžius ir veiksmus derėtų vertinti

individualiai. Tačiau sukilimas buvo lydimas antisemitinės retorikos, naciams palankių atsišaukimų, ir prievartos prieš nekaltus civilius.

Laikinoji Vyriausybė, be abejonės, buvo įkvėpta ir vedama Lietuvos Aktyvistų Fronto, kurio antisemitinė ir autoritarinė programa yra išsamiai pagrįsta istoriniais šaltiniais. Vyriausybės retorika, veiksmai ir bendradarbiavimas su Vokietijos valdžia, neišvengiamai kompromituoja jos teisėtumą ir moralinį statusą. Juozas Ambrazevičius-Brazaitis, būdamas tos Vyriausybės Ministru Pirmininku, negali išvengti atsakomybės dėl jos veiksmų.

Išlikusi dokumentinė medžiaga liudija, kad J. Ambrazevičiaus-Brazaičio vadovaujama Laikinoji Vyriausybė neatsiribojo nuo pronacistinę politiką aktyviai palaikiusių Kazio Škirpos ir jo įsteigto Lietuvių Aktyvistų Fronto. Maža to, visą savo gyvavimo laikotarpį Laikinoji Vyriausybė deklaravo siekį prisidėti prie Europos sutvarkymo „naujais pagrindais“ ir vykdė naciams palankią politiką. Verta prisiminti faktą, kad Laikinoji Vyriausybė priešų ieškojo ir tarp lietuvių inteligentijos, pavyzdžiui, tarp Vytauto Didžiojo Universiteto profesūros atstovų.

Vyriausybė, kuri dalį savo piliečių atidavė diskriminacijai ir persekiojimui, o vėliau negynė jų nuo masinių žudynių, kurias vykdė okupantai ir jų kolaborantai, negali vienareikšmiškai teigti kovojusi už laisvę. Su žmogiškumu prasilenkiantys žodžiai ir veiksmai visiems laikams aptemdė ir suteršė visa tai, ką Laikinoji Vyriausybė tariamai pasiekė nesėkmingai bandydama įtvirtinti Lietuvos suverenitetą. Ko vertas suverenitetas, kurio įgyjimo kaina – nekaltų žmonių kraujas?

Neseniai įvyko valstybės remiama Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio perlaidojimo ceremonija. Ši ceremonija, ir ją lydėjęs šio žmogaus gyvenimo ir veiklos iškilmingas minėjimas buvo didelė moralinė klaida. Aukštintas ir lyderiu laikomas buvo žmogus, kuris neišlaikė pagrindinio lyderystės egzamino, nes nebuvo teisingas ir neužstojo nekaltų bendrapiliečių.

Mirusiojo šeima ir draugai turi teisę į privačią ceremoniją. Tačiau Lietuvos Respublikos Vyriausybė, oficialieji asmenys ir kiti iškilmėse dalyvavę šalies pareigūnai, viešai pagerbdami Juozą Ambrazevičių-Brazaitį bei skirdami lėšų jo perlaidojimui bei paminėjimui, daugeliui žmonių sukėlė sumaištį dėl pamatinių vertybių, kuriomis remiantis sukurta Lietuvos Respublika.

Pareigūnai, kurie atsisakė dalyvauti paminėjime, turėtų būti teigiamai įvertinti.

Visgi turime padaryti dar daugiau. Todėl tvirtai ir vienareikšmiškai sakome, kad

- smerkiame nekaltų Lietuvos piliečių ir visų kitų žmonių persekiojimą ir naikinimą, vykdytą Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio vadovaujamos Laikinosios Vyriausybės valdymo metu;
- kritinis Laikinosios Vyriausybės žodžių ir veiksmų įvertinimas nėra kurios nors vienos žmonių grupės ar organizacijos reikalas. Tai principinis visų Lietuvos piliečių reikalas;
- Lietuvoje turi būti ginamos visų žmonių teisės ir orumas;
- net ir reikšmingi pasiekimai neturi būti išaukštinti, jei dėl jų buvo aukojamos žmogaus teisės ir orumas.

Pasirašė:

prof. dr. Egidijus Aleksandravičius

doc. dr. Milda Ališauskienė

prof. dr. Auksė Balčytienė

dr. Eglė Bendikaitė

prof. dr. Andrius Bielskis

prof. dr. Alfredas Bumblauskas

prof. dr. Leonidas Donskis

mokyt. Dainora Eigminienė

dr. Linas Eriksonas

dr. Margarita Jankauskaitė

doc. dr. Jurga Jonutytė

Ervinas Koršunovas

dr. Marija Krupoves

Faina Kuklianskaja

prof. dr. Antanas Kulakauskas

prof. dr. Šarūnas Liekis

prof. dr. Raimundas Lopata

prof. dr. Gintautas Mažeikis

Henrikas Mickevičius

kun. Rimas Mikalauskas

prof. dr. A. Ilydas Nikžentaitis

Svetlana Novopolskaja

Rūta Puišytė

doc. dr. Andžėjus Pukšto

doc. dr. Eligijus Raila

Birutė Sabatauskaitė

dr. Vilana Pilinkaitė Sotirovič

Dalia Sruogaitė

dr. Darius Staliūnas

doc. dr. Gintaras Stauskis

prof. dr. Saulius Sužiedėlis

kun. Tomas Šernas

Violeta Rakauskaitė-Štomas

dr. Mindaugas Tamošaitis

mokyt. Vytautas Toleikis

dr. Darius Udryš

dr. Nida Vasiliauskaitė

prof. dr. Irena Veisaitė

dr. Linas Venclauskas

prof. dr. Tomas Venclova

Linas Vildžiūnas

[Bernardinai.lt](http://bernardinai.lt)